

тісний аналіз; методи, які здійснюють визначення ефективності шляхом виміру співвідношення затрат і результатів проекту (NPV, IRR, ROI); метод, який забезпечує вимірювання впливу використання інформаційних технологій на вартість підприємства («Економічна додана вартість»); метод, який забезпечує вимірювання затрат і вигід проекту з урахуванням факторів ризику («Методика швидкого економічного обґрунтування») [2]. Але за допомогою використання класичного фінансового аналізу, традиційних фінансових критеріїв неможливо прямим рахунком визначити одержувані ефекти від впровадження тієї чи іншої технології (такі як підвищення конкурентоспроможності, якості продукції і т.п.). Так, наприклад впровадження ERP-системи супроводжується, як правило, реінжинірингом бізнес-процесів, організаційними змінами і т.п., більш того за час впровадження ІКТ-проекту можуть змінитися умови зовнішньої кон'юнктури, які також впливають на ті чи інші показники діяльності підприємства [4].

Одним із значимих недоліків методів евристичної групи є фактор впливу суб'єктивної думки експертів при розробці системи показників ефективності ІКТ. Відсутність сформульованих в даних методах фундаментальних принципів розстановки пріоритетів підсилює названий ефект, що в разі помилок у виборі ключових показників спричинить лише втрату ресурсів і часу.

Висновки

Результати показали, що всі найпоширеніші на сьогодні способи оцінки ефективності інформаційно-комунікаційних технологій мають певні недоліки і повною мірою не вирішують головне завдання такої оцінки – наскільки ре-

алізовані підприємством кроки до шляху інформатизації бізнесу наблизили його до глобальної мети.

Провівши аналіз досліджень, можна констатувати, що одним із способів доказу ефективності впроваджених ІКТ є її оцінка за допомогою логічної і системної методики. Перспективи подальших досліджень спрямовані на порівняння різних методів і підходів до оцінки проектів з впровадження інформаційних технологій та розробки методики, яка базується на системному підході, синтезованому з основними принципами Теорії обмежень.

Список використаних джерел

1. Поливана Л. А. Методичні підходи до оцінки ефективності проекту впровадження інформаційних технологій на підприємствах торгівлі / Л. А. Поливана // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка. – 2014. – Вип. 149. – С. 247–259.
2. Бузак Н.І. Економічна оцінка інформаційних технологій / Н.І. Бузак // Вісник ЖДТУ. – Житомир: ЖДТУ, 2010. – № 3(53). – С. 29–32.
3. Інформаційні системи в менеджменті: підручник / В.О. Новак, Ю.Г. Симоненко, В.В. Матвеев. – К.: Каравела: Піча Ю.В., 2008. – 616 с.
4. Волот О.І. Методичні аспекти ефективності застосування інформаційно-комунікаційних технологій на промислових підприємствах / Зб. наук. пр. Науково-дослідного економічного інституту «Формування ринкових відносин в Україні». – Київ: НДЕІ, 2013. – Вип.10. – С.156–160.
5. Інформаційні системи та комп'ютерні технології в менеджменті: навч. посіб. / за ред. І.С.Вовчак. – Тернопіль: Карт-бланш, 2001. – 354 с.

УДК 332.28

Л.Л. КОЛЬОСА,
здобувач, Національний університет біоресурсів і природокористування України

Наукові аспекти узгодження економічних інтересів землевласників та сільськогосподарських підприємств

В статті проведений аналіз сучасного стану орендного землекористування яке сформувалося в Україні. Встановлено, що існуюча ситуація потребує узгодження економічних інтересів між селянами (землевласниками) та сільськогосподарськими підприємствами (землекористувачами). Наведені пропозиції щодо вирішення питання раціонального узгодження економічних інтересів землевласників та сільськогосподарських підприємств.

Ключові слова: економічний інтерес, орендне землекористування, сільськогосподарські підприємства, землевласники, рента.

Л.Л. КОЛЕСА,
соискатель, Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины

Научные аспекты согласования экономических интересов землевладельцев и сельскохозяйственных предприятий

В статье проведен анализ современного состояния арендного землекористування которое сформировалось в Украине. Установлено, что существующая ситуация требует согласования экономических интересов

между крестьянами (землевладельцами) и сельскохозяйственными предприятиями (землепользователями). Приведенные предложения по решению вопроса рационального согласования экономических интересов землевладельцев и сельскохозяйственных предприятий.

Ключевые слова: экономический интерес, арендное землепользование, сельскохозяйственные предприятия, землевладельцы, рента.

L. KOLOSA,

aspirant, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

Scientific aspects of coordination of the economic interests of landowners and agricultural companies

In the article the current state of the lease land in Ukraine is analyzed. It was found that the current situation calls for coordination between the economic interests of farmers (landowners) and agricultural enterprises (land users) are established. The proposals to address the issue of efficient coordination of economic interests of landowners and agricultural companies is presented.

Keywords: economic interest, leased land, farms, landowners, rent

Постановка проблеми. Земля є основним природним ресурсом, матеріальним умовою життя і діяльності людей, головним ресурсом виробництва в сільському господарстві. Тому організація раціонального використання і охорони землі є найважливішою умовою існування і зростання добробуту народу.

Як відомо, метою земельної реформи декларувалися підвищення ефективності господарювання на землі, відмова від адміністративно-командної системи управління та формування ринкової моделі економіки, заснованої на приватному підприємстві. Одним з головних умов успішного формування соціально орієнтованої ринкової економіки виступала приватизація засобів виробництва.

В сучасних умовах переважно орендного сільськогосподарського землекористування враховуючи складні соціально-економічні умови останніх років нагальна проблема щодо впорядкування існуючої ситуації та врегулювання земельно-рентних відносин.

Одним з важливих і актуальних питань землеустрою на сучасному етапі є визначення оптимального співвідношення між землевласниками та землекористувачами (сільськогосподарські підприємства), яке формує умови для ведення ефективного землеробства і відтворення ресурсного потенціалу землі.

Необхідність вдосконалення орендних відносин має принципове значення для запобігання обезземелення селян і їх перетворення в найману робочу силу, що суперечить основному принципівому положенню, що потребує в умовах ринкових перетворень, а саме принципу – земля повинна належати тому, хто на ній працює.

Аналіз досліджень і публікацій з проблеми. Дослідженням питання використання земель сільськогосподарськими підприємствами займалися багато науковців як вітчизняних Д. Бабміндра, Л. Гунько, Б. Данилишин, Д. Добряк, О. Канаш, А. Мартин, Л. Новаковський, С. Осипчук, А. Третяк, так і зарубіжних Л. Абалкин, С. Волков, С. Герасименко, П. Завлин, але окремі

питання пов'язані з узгодженням економічних інтересів землевласників та сільськогосподарських підприємств потребують глибокого вивчення й аналізу.

Метою статті є аналіз сучасного стану орендного землекористування які сформувалися в Україні. Проведення дослідження впливу існуючої ситуації на економічні інтереси між селянами (землевласниками) та сільськогосподарськими підприємствами (землекористувачами). Наведення пропозицій щодо вирішення питання раціонального узгодження економічних інтересів землевласників та сільськогосподарських підприємств.

Виклад основного матеріалу. Ситуація і стан орендного землекористування які сформувалися в Україні потребують узгодження економічних інтересів між селянами (землевласниками) та сільськогосподарськими підприємствами (землекористувачами).

Орендні відносини на сучасному етапі землекористування набувають все більшого значення, оскільки купівля земель у власність вимагає спочатку великих фінансових коштів. Тому товаровиробник зацікавлений направити вільні грошові кошти не в купівлю, а в інтенсифікацію виробництва сільськогосподарської продукції. Такого підходу до використання сільськогосподарських угідь вимагають конкуренція на ринку продовольчих продуктів. Саме брак матеріально-технічних ресурсів та фінансових коштів ускладнює сільськогосподарським товаровиробникам використовувати нові технології, щоб бути самодостатніми на ринку. Це є однією з причин, що малі сільськогосподарські підприємства обмежено мають допуск до ринку. Тому в сформованих умовах господарювання оренда стає єдиною доступною формою ефективності використання матеріальних і фінансових ресурсів. Привабливість оренди земель складається також і в тому, що вона представляє досить просту по формуванню фінансову угоду, а також дозволяє власнику отримувати дохід від здачі в оренду тимчасово невикористовуваних земель при цьому зберігаючи право власності на них.

На сьогодні виробник поставлений у такі умови, що вимушений вирощувати те, що найбільш рентабельно в найкоротші терміни, – а в нинішніх українських реаліях це означає: те, що можна зібрати й гарантовано продати одразу. Наслідком цього екстенсивного використання земель, і стає їх виснаження [1].

На думку, науковця А.М. Дворецького [1], державна політика має стимулювати ефективне і раціональне використання земель, щоб упереджувати кризові явища, створити такі умови, щоб сільгоспвиробники (незалежно від форми власності на землю) самі піклувалися про якість земель. Це мають бути як освітні та інформаційні компанії – донести до аграріїв усю критичність ситуації, шляхи виходу з неї, відповідальність за порушення. В суспільстві створити атмосферу несприйняття споживацького ставлення до землі. Щоб людина, яка здає землю в оренду, в першу чергу, сама піклувалася про те, як же цю землю використовують.

При цьому, на думку М.М. Жибака [2] раціональне використання земельних ресурсів у сільському господарстві передбачає виробництво сільськогосподарської продукції, з метою максимального задоволення потреб населення у продуктах харчування, при забезпеченні відновлення природної родючості ґрунту, збільшення продуктивного потенціалу земельних ресурсів і екологічності їх використання. Сучасна концепція раціонального землекористування повинна ґрунтуватися також на принципах вискоєфективного і екологічнобезпечного використання земельних ресурсів, підвищення родючості та охорони ґрунтів, які сприятимуть посиленню конкурентних позицій сільськогосподарських підприємств та підвищенню конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції. А одним з показників конкурентоздатності сільськогосподарських підприємств є досягнутий рівень урожайності сільськогосподарських культур, який також безпосередньо характеризує рівень віддачі від використання земельних ресурсів.

Для сільськогосподарського підприємства земля є основним фактором виробництва і мобільність у використанні цього ресурсу може бути важливим чинником ефективності господарювання. Водночас, їх використання не повинно супроводжуватися виснаженням земель сільськогосподарського призначення, погіршенням їх екологічного стану, створенням передумов для безповоротних негативних змін у майбутньому [3].

У країнах Європейського Союзу процес уніфікації охопив багато сфер економічної діяльності і перш за все такі, як ринки капіталу, робочої сили, товарів і ін. В той же час такі сфери, як оренда земель сільськогосподарського призначення до теперішнього часу не охоплені введенням однакових правил і норм, що як і раніше робить свій вплив на діяльність європейських фермерів. Проте, всі країни ввели обмежувальні за-

ходи законодавчого характеру, що регулюють оренду земель сільськогосподарського призначення, які обмежують перехід таких земель в інші категорії [4, 5].

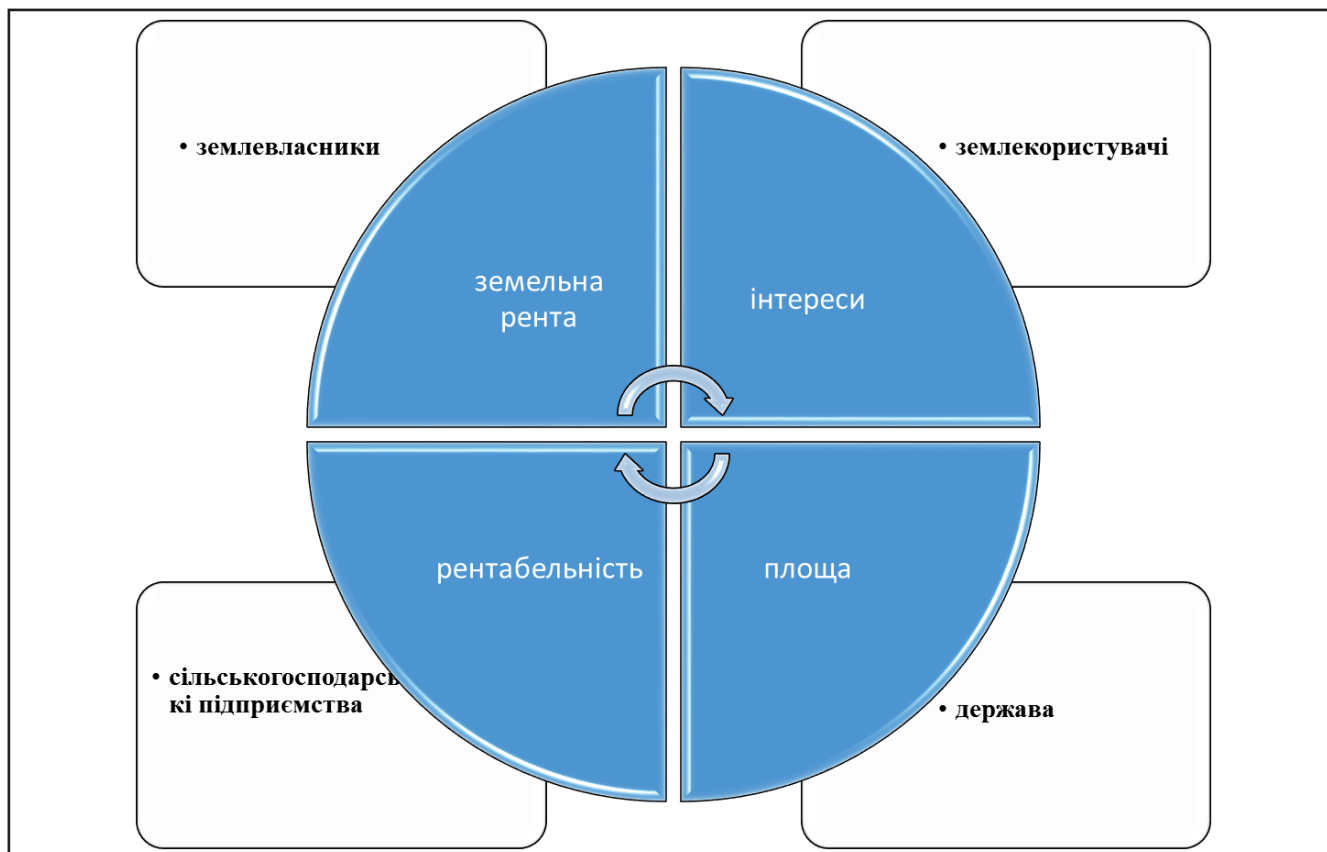
Землекористування в зарубіжних країнах передбачає використання як власних, так і орендованих земель. За багатовікову історію розвитку оренди пропорції між власними або орендованими земельними ділянками земель змінювалися в залежності від суспільного ладу, що проводиться державою аграрної політики, наявності площ вільних земель та інших факторів. В даний час в окремих країнах світу частка орендованих сільськогосподарських земель варіює від 13 до 42 %.

Науковець В.М. Будзяк у своїй науковій праці [6] виділяє три основні системи ефективного сільськогосподарського землекористування, які склалися у світі. Перша – суспільно-приватницька система, яка базується на посиленні різного роду економіко-екологічних та правових обмежень у сільськогосподарському землекористуванні та на суворому суспільному контролі за раціональним використанням цих земель. Найбільш типовими представниками цієї системи є ФРН і Франція. Друга – державно-приватницька система, яка ґрунтується на домінуванні державної форми власності (як це є в Китаї) або державних інтересів в аграрній сфері (прикладом може слугувати Японія), що дозволяє максимально розвивати оренду земель сільськогосподарського призначення. Третя – приватницька система характеризується домінуванням приватної форми власності на землі сільськогосподарського призначення та ефективним механізмом реалізації і захисту прав носіїв цієї форми власності.

На нашу, думку необхідно знайти симбіоз між другою і третьою системами з більшим спрямуванням до приватницької. Необхідно також врахувати той фактор, що Україна фактично вимушено змушена розвивати орендні відносини обмежуючи при цьому вільний ринок сільськогосподарських земель через постійно діючий мораторій.

В умовах орендного землекористування повинен дотримуватись баланс між інтересами орендодавця (землевласника) та орендаря (сільськогосподарського підприємства), взаємовигода та взаємозацікавленість а також рівність перед законом. Існуюче земельне законодавство очевидно не відповідає цілеспрямованій реалізації цих принципів та відповідних юридичних правил. Через моніторинг фактично не узаконений орендодавець як повноцінний власник землі.

Не тільки землевласник але і орендар включені у відносини щодо присвоєння по фактору виробництва (землі), при цьому економічною формою присвоєння по фактору виробництва (землі) орендарем є дохід від оренди, який є частиною земельної ренти, що повинна бути отримана орендаром (рис.).

Баланс економічних інтересів землевласників та сільськогосподарських підприємств

Специфіка відносин при орендному землекористуванні як форми господарювання є в тому, що землевласник виступає тут як суб'єкт відтворення.

Іншими словами, критерієм ефективності діяльності орендаря (сільськогосподарського підприємства) є оптимальне співвідношення витрат і результату по всьому відтворювальному циклу.

Механізм відносин при орендному землекористуванні це система взаємопов'язаних та субординуваних елементів. Основним елементом цієї системи відносини між землевласником і сільськогосподарським підприємством, які виступають як відносини внутрішньої диференціації процесів привласнення по фактору виробництва (землі), об'єктом присвоєння є земельна рента. Суб'єктами привласнення – землевласник (орендодавець) та сільськогосподарське підприємство (орендар). Економічними формами привласнення, відповідно, виступають орендна плата, дохід від оренди та земельний податок. При цьому, якщо орендна плата виступає проявом такої атрибутивної якості ринкової економіки як платність ресурсів, то дохід від оренди – свободи підприємницької діяльності. Поряд з цим оренда, будучи гнучким засобом перерозподілу земельних ресурсів на користь більш ефективних господарств, а також формування господарств оптимальних розмірів, реалізує і такі якості ринкової економіки, як конкуренція і вільне ціноутворення.

Висновки

В даний час об'єктивні умови функціонування економіки потребують вирішення проблем, які дозволять істотно уповільнити процеси, пов'язані з нераціональним використанням земель сільськогосподарського призначення великими агрохолдингами. Інструмент оренди з відповідним процесом контролю може вирішити поставлені завдання в найкоротші терміни. Важливим елементом вдосконалення орендних відносин на землі виступають уточнення і розвиток методичних підходів щодо узгодження економічних інтересів землевласників та сільськогосподарських підприємств.

Список використаних джерел

1. Дворецький А.М. Методичний підхід до визначення соціально-економічної ефективності використання земельних ресурсів / А.М. Дворецький // Ефективна економіка. – 2003. – №5. [електронне джерело]. – режим доступу. – <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2026>
2. Жибак М.М., Черник Д.П. Організаційно економічні умови та принципи раціонального використання земельних ресурсів сільськогосподарських підприємств / М.М. Жибак // Ефективна економіка. – 2013. – №4. [електронне джерело]. – режим доступу. – <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1924>
3. Пшоняк Д.І. Методичний підхід до визначення соціально-економічної ефективності використання земельних ресурсів / Д.І. Пшоняк // Ефективна економіка. – 2012. –

№2. [електронне джерело]. – режим доступу. – file:///C:/Users/HP/Downloads/efek_2012_2_9.pdf

4. Буздалов, И.Н. Реформирование земельных отношений в Восточноевропейских странах // Междунар. с.-х. журн. – 1996. – №1. – С. 20–25.

5. Евростат : база статистических данных стран Евросоюза [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home, свободный>. – Загл. с экрана. – Яз. англ.

6. Будзяк В.М. Електронне джерело. – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=ARD&P21DBN=ARD&Z21ID=&image_file_name=DOC/2008/08bvmtmp.zip&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1

О.В. МЕЛЬНИКОВ,

к.т.н., докторант Академії фінансового управління

Сутьність та ключові параметри формування інформаційної сфери України

Сьогодні інформація та знання трактуються як нелімітовані ресурси, використання яких повинно забезпечити існування та розвиток людського суспільства. Інформаційні потреби людства мають чітку тенденцію до зростання, задоволення яких потребує виробництва якісної та необхідної інформаційної продукції, що не можливо без формування відповідної інформаційної сфери. До інформаційної сфери як економічної системи, повинні бути включені такі елементи: авторське середовище, інформаційно-аналітична діяльність, інформаційні послуги, поширення (передавання) інформації та споживачі інформаційної продукції. Організація взаємодії та координації усіх елементів покликано забезпечити сталий розвиток інформаційної сфери.

Ключові слова: інформація, інформаційна продукція, інформаційна сфера.

А. В. МЕЛЬНИКОВ,

к.т.н., докторант Академії фінансового управління

Сущность и ключевые параметры формирования информационной сферы Украины

Сегодня информация и знания трактуются как нелимитированные ресурсы, использование которых должно обеспечить существование и развитие человеческого общества. Информационные потребности человечества имеют четкую тенденцию к росту, удовлетворение которых требует производства качественной и необходимой информационной продукции, что невозможно без формирования соответствующей информационной сферы. К информационной сфере как экономической системы, должны быть включены такие элементы: авторская среда, информационно-аналитическая деятельность, информационные услуги, распространение (передача) информации и потребители информационной продукции. Организация взаимодействия и координации всех элементов призвано обеспечить устойчивое развитие информационной сферы.

Ключевые слова: информация, информационная продукция, информационная сфера.

A. MELNIKOV,

Ph. D (Technics), State Educational and Scientific Institution «Academy of Financial Management», Postdoctoral candidate

The essence and the key parameters of the formation of the information sphere Ukraine

Today, information and knowledge are treated as unlimited resources, the use of which should ensure the existence and development of human society. Information needs of humanity with a clear upward trend, which meet the needs of production quality and necessary information products that are not possible without forming relevant information sphere. Information as to the scope of the economic system should be included in such elements: copyright environment informatsiyno analytical activities, information services, distribution (peredavannya) information and consumer information products. Organization of interaction and coordination of all elements designed to ensure sustainable development of the information sphere.

Keywords: info, ynformatsyonnaya out production ynformatsyonnaya field.

Постановка проблеми. Існують різні теорії, що пояснюють характер сучасного суспільства – постіндустріальне суспільство, інформаційне, третьої хвилі, тощо. Усі ці концепції акцентують увагу на зміні структури економіки та пріоритетів її розвитку. Автори усіх

цих концепцій сходяться у тому, що інформація і знання – це основний ресурс сучасного суспільства. Якщо сировина була основним ресурсом доіндустріального суспільства, а капітал – індустріального, то постіндустріальне суспільство має принципово новий